

ERFGOED BRUSSEL

N°010

LENTE 2014

DOSSIER JEAN-BAPTISTE DEWIN

VARIA

Penitentiair erfgoed

Evolutie van de bebouwing in het *Îlot Sacré*

EEN PUBLICATIE VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

DEWIN IN BRUSSEL IN TIJD EN BEELD

CECILIA PAREDES

ATTACHÉ BIJ DE DIRECTIE MONUMENTEN
EN LANDSCHAPPEN

ALFRED DE VILLE DE GOYET

FOTOGRAAF BIJ DE DIRECTIE MONUMENTEN
EN LANDSCHAPPEN

1 ▶

2 ▶

ONDERSCHRIFTEN

- ♥ Beschermde gebouwen
- ✚ Afgebroken
- ★ Gedateerd en gesigneerd

- Woningen
- Ziekenhuizen
en aanverwante

- 1 ▶ 1898 Woning, Sint-Kwintensstraat 55 te Brussel
- 2 ▶ 1900 Woning, Paul Lautersstraat 49 te Elsene
- 3 ▶ 1902 Geheel van woningen, Van Lintstraat 5, 7, 9 te Anderlecht
- 4 ▶ 1903 Geheel van woningen, Rossinistraat 6 tot 12 te Anderlecht
- 5 ▶ 1905 Geheel van woningen, Kommenstraat 7 tot 9 te Anderlecht
- 6 ▶ 1905 Woning, Brugmannlaan 281 te Ukkel
- 7 ▶ 1905 Woning, Georges Moreauststraat 46 te Anderlecht
- 8 ▶ 1905 Geheel van woningen, Transvaalstraat 6 tot 14 te Anderlecht
- 9 ▶ 1905 Leopold II-laan 245 te Sint-Jans-Molenbeek
- A ▶ 1905 Chirurgisch Instituut Berkendaal, later het ziekenhuiscomplex van het Belgische Rode Kruis, Georges Brugmannplein 28 en 29 te Elsene ♥

1898

◀ 3

5 ▶

7 ▶

◀ 4

6 ▶

8 ▶

9 ▶

A ▶

1905
|

10 ▶

12 ▶

14 ▶

11 ▶

13 ▶

15 ▶

B ▶

1906

◀ 16 18 ▶

20 ▶

◀ 17
19 ▶

21 ▶

- 10 ▶ 1906 Woning, Brugmannlaan 410 te Ukkel
- 11 ▶ 1906 Woning, Joseph Brandstraat 89 te Schaarbeek
- 12 ▶ 1907 Woning, Brugmannlaan 408 te Ukkel
- 13 ▶ 1907 Woning, Molièrelaan 151 te Vorst ♥ ★
- 14 ▶ 1907 Villa, Hamoirlaan 41 te Ukkel
- 15 ▶ 1908 Woning, Brugmannlaan 523 te Ukkel (*L'Émulation*, 1914, pl. XXII © DCBSO) ❖
- 16 ▶ 1909 Appartementsgebouw, Dubrucqlaan 206-208 te Sint-Jans-Molenbeek ★
- 17 ▶ 1909 Woning, Jubelfeestlaan 157 te Sint-Jans-Molenbeek
- 18 ▶ 1910 Geheel van burgerwoning en herenhuis, Jacob Jordaensstraat 15 en 17 te Brussel
- 19 ▶ 1910 Woning, Molièrelaan 172 te Elsene ♥
- 20 ▶ 1910 Woning, op de hoek van de Winston Churchilllaan 110 en de Mariannestraat 69 te Ukkel ♥
- 21 ▶ 1910 Herenhuis, Brugmannlaan 519 te Ukkel

- B ▶ 1907 Voormalig hospitaal van dokter Verhoogen, Maria-Theresiastraat 98, 100 en 102 te Sint-Joost-ten-Node ★

1910
|

- 22 ▶ 1913 Burgerwoning, Laroussesquare 13 te Vorst
- 23 ▶ 1920-1922 Sociale woningen, Fransmanstraat 94 (op hoek van Fineastraat) te Brussel-Laken ♥
- 24 ▶ 1920-1922 Villa's, Delvastraat 79-81 te Brussel-Laken [Eberlin-Brunetta © GOB] ♥
- 25 ▶ 1920 of 1921 Plattelandswoningen opgetrokken te Laken, niet gelokaliseerd [© AAM]
- 26 ▶ 1922 Villa en aanhorigheden Meyerbeerstraat 33 te Vorst ★
- 27 ▶ 1922 Ensemble van twee huizen, Moliërelaan 269 en 271 te Elsene ★

- C ▶ 1912 *Institut ophtalmologique*, Veeartsenstraat 23 te Anderlecht
- D ▶ 1912 Voormalige oogheekkundige kliniek (kliniek van Dokter H. Coppez), Tervurenlaan 68-70 te Etterbeek ♥ ★
- E ▶ 1913 *Ecole belge d'infirmières diplômées*, Edith Cavellstraat (voormalige Brusselstraat) te Ukkel ♣
- F ▶ 1913 *Ecole dentaire belge* (polikliniek van dokter Rosenthal), Etterbeeksesteenweg 166 te Etterbeek
- G ▶ 1914 *Institut Longchamp*, Winston Churchillaan 255 te Ukkel [© AAM] ♣
- H ▶ 1920 Voormalige *Manufacture de chapeaux de dames et articles de mode Simon Cohen*, Vorstse Steenweg 62-70 te Sint-Gillis (herbestemd tot woningen/kantoren)
- I ▶ 1921 Bijgebouw van het hospitaal van dokter Verhoogen, Maria-Theresiastraat 98 te Sint-Joost-ten-Node

22 ▶

C ▶

E ▶

D ▶

F ▶

G ▶

1912

◀ 23

24 ▶

26 ▶

◀ 25

27 ▶

◀ H

▶

1920

1922

28 ▶

30 ▶

29 ▶

31 ▶

J ▶

K ▶

1923

◀ 32
34 ▶

◀ 33

35 ▶

◀ L

- 28 ▶ 1923 Woning, Louis Hymansstraat 31-33 te Elsene
- 29 ▶ 1926 Woning, Franz Merjaystraat 112 te Elsene
- 30 ▶ 1927 Appartementsgebouw op de hoek van de Brand Whitlocklaan, van de Henri Dietrichlaan 1 en de Hertoginnestraat 34 te Sint-Lambrechts-Woluve ★
- 31 ▶ 1927 Woning, Molièrelaan 113-115 te Ukkel [©AAM] ♣
- 32 ▶ 1927 Woning, Montjoielaan 241 te Ukkel [©Ma2] ★
- 33 ▶ 1927 Villa, Bloemenlaan 6 te Sint-Pieters-Woluve
- 34 ▶ 1929 Woning, Jubelfeestlaan 86-88 te Sint-Jans-Molenbeek
- 35 ▶ 1929 Woningen, Hoellevoetstraat 3, 5 te Sint-Jans-Molenbeek ★

- J ▶ 1925-1936 Gemeentehuis van Vorst, Pastoorstraat 2 te Vorst [Eberlin-Brunetta, 2008 © GOB] ♥ ★
- K ▶ 1926 Voormalig *Medisch-Chirurgisch Instituut en Gezondheidscentrum*, op de hoek van de Joseph Stallaertstraat 1 en de Georges Brugmannlaan te Elsene ♥ ★
- L ▶ 1926-1932 Sint-Pieters gasthuis, Hoogstraat te Brussel

1929

36 ▶

37 ▶

- 36 ▶ 1932 Opbrengsthuis, Lambermontlaan 242-242A te Schaarbeek ★
- 37 ▶ 1936 Appartementsgebouw, Gulden-Vlieslaan 68 te Sint-Gillis
- 38 ▶ 1936 Appartementsgebouw, Jourdanstraat 43-43 te Sint-Gillis

1932 Verbouwingen van het voormalige heelkundig Instituut van Brussel (twee hoogste verdiepingen 58 en die van 59), Maria-Louizasquare 58-59-60 en 61; Boduognatusstraat 8, 12, 12a, 12b en 12c te Brussel

- M ▶ 1930-1935 Oude kraamkliniek van Elsene, Léon Cuissestraat 20-22-26 te Elsene

38 ▶

M ▶

1932

1936

BEKNOPTE BIBLIOGRAFIE

PRIMAIRE BRONNEN

- Album de la maison Moderne*, 3e année, pl. 104.
- Album de la maison moderne*, 2e année pl. 56.
- Architecture & Décoration*, 6, 1903, pl. 30.
- Bâtir*, 1934 (n°18), pp. 680-685 et (n°35), p. 391 et 405-406; 1935, (n°35)1935, p. 405-411; 1936 (n°48), p. 922.
- La Cité*, 1925, vol. 5, n° 6, pl. I.
- Le Document*, 1933 (n°7); 1939 (n°1) pp. 14-18; 1948 (n°2), p. 28-29.
- L'Émulation*, 1905, pl. 15-17; 1907, n° 7; 1908, p.4-5; 1912, n°7, pl.7; 1914, p.31-32, pl. XIX-XXII; 1921, n° 10-11, pl.19-20; 1922, (n°4), p.32, n°9, pl. 43; 1924, n°9, p. 133; 1925, n°3, pl. 12, 4, pl. 13-14, (n° 6), p. 81; 1927, pl. 6-8; 1928, n°1, p. 105-108; 1929, n° 6, p. 50; 1933, (n° 5), p. 113; 1936, n°1, p. 3-12; 1938, n°9, p. 137.
- Rythme*, 41, 1965, p. 18.
- Savoir et Beauté*, janvier 1924, pp. 6-15.
- Tekhné*, 1911 (n° 33); 1930, p.186.

SECUNDAIRE BRONNEN

- AUBRY, F., VANDENBREEDEN, J. et VANLAETHEM, F., *Art Nouveau, Art Déco en Modernisme*, Lannoo, Brussel, 2006, p.96 et p. 258-259.
- CULOT, M., HENNAUT, E. et LIESENS, L., *Catalogue des Collections*, Tome II, AAM, Brussel, 1999, p.174-181.
- De HENS, G. et MARTINY, V.-G., *Une école d'architecture, des tendances, 1766-1991*, Académie royale des Beaux-Arts de Bruxelles. I.S.A.V.H., Brussel, 1992, pp. 162-164.
- DEL MARMOL, B., *De Moliërelaan en de Berkendaalwijk*, Ministerie van het Brussel Hoofdstedelijk Gewest, Brussel, 2002 (reeks Brussel, Stad van Kunst en Geschiedenis, nr 33), p. 32.
- DEMANET, M. en HENNAUT, E., 'Het gezicht van de geneeskunde. Een eeuw ziekenhuisarchitectuur 1820 - 1940', *Kunst en openbaar erfgoed*, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Mardaga, Brussel, 1999, p. 80-87.
- DEPAGE, A., VANDERVELDE, P. et CHEVAL, V., *La construction des hôpitaux: Étude critique*, Misch & Thron, Brussel, 3 vol., 1907-1909.
- GUILIARDIAN, D. et INGELAERE, P., 'Bruxelles Hôpital Saint-Pierre', *Architectuur van belgische hospitalen*, Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap (AML), Bruxelles, 2004, p. 128-131.
- HERMAN, F., et al., *Les ateliers d'art de Courtrai De Coene Frères: 80 ans d'artisanat et d'industrie: mobilier, intérieurs, architecture*, Le livre Timperman, 2006, p. 125-126.
- Inventaire visuel de l'Architecture industrielle à Bruxelles. Saint-Gilles*, fiche 15, AAM, Brussel, 1980-82.
- JAMAR, M., *Jean-Baptiste Dewin, architecte de la période Art Nouveau - Art Déco* (Mémoire), ISACF - La Cambre, Brussel, 1994-1995.
- 'Jean-Baptiste Dewin', dans *L'Académie et l'Art Nouveau. Cinquante artistes autour de Victor Horta*, Académie des beaux-arts de Bruxelles, Brussel, 1996, p. 101-107.
- KERREMANS, R., *Ancien institut chirurgical du square Marie-Louise. Étude historique*, niet gepubliceerd, 2005.
- MORJAN, J., 'Jean-Baptiste Dewin', in *L'Académie et l'Art nouveau*, Brussel, Les Amis de l'Académie, 1996, vol. 1, p. 101-107 (tentoonstellingscatalogus).
- PAINDAVEINE, H., 'Jean-Baptiste Dewin en de Weense traditie', *Art Déco architectuur Brussel 1920-1930*, AAM, Brussel, 1996, p. 106-111.
- VAN LOO, A., *Repertorium van de architectuur in België van 1830 tot heden*, Mercatorfonds, Antwerpen, 2003, p.269-271.

Voor meer informatie over de gebouwen van Dewin, zie:
- de beschrijvingen op de website van de Inventaris van het bouwkundig erfgoed van het Brussels hoofdstedelijk Gewest (<http://www.irismonument.be/index.php>);
- Dewinsfonds bij AAM.

COLOFON

REDACTIECOMITÉ

Jean-Marc Basy, Stéphane Demeter, Paula Dumont, Murielle Leseque, Cecilia Paredes, Brigitte Vander Bruggen en Anne-Sophie Walazyc.

EINDREDACTIE IN HET NEDERLANDS

Paula Dumont

EINDREDACTIE IN HET FRANS

Stéphane Demeter

SECRETARIAAT VAN REDACTIE

Murielle Leseque

COORDINATIE VAN ICONOGRAFIE

Cecilia Paredes

COORDINATIE VAN HET DOSSIER

Cecilia Paredes

AUTEURS/ REDACTIONELE

MEDEWERKING

Aurélie Autenne, Bernard Baines, Carlo R. Chapelle, Paula Cordeiro, Françoise Cordier, Stéphane Demeter, Isabelle De Pange, Marianne De Wil, Paula Dumont, Stéphane Duquenne, Oda Goossens, Michèle Kreutz, Catherine Leclercq, Harry Lelièvre, Hubert Lionnez, Francis Metzger, Muriel Muret, Cecilia Paredes, Annick Schwaiger, Brigitte Vander Bruggen, Tom Verhofdstadt en Anne-Sophie Walazyc.

VERTALING

Gitracom, Hilde Pauwels en Erik Tack.

NALEZING

Linda Evens, Suzanne Gillijns, Ludo Gobin, Wim Kenis, Reinout Labberton, Harry Lelièvre, Koenraad Raeymaekers, Stephan Van Bellingen, Tom Verhofdstadt en de leden van het redactiecomité.

VORMGEVING

The Crew Communication

DRUK

Dereume printing

VERSPREIDING EN ABONNEMENTENBEHEER

Cindy De Brandt,
Brigitte Vander Bruggen.
bpeb@gob.irisnet.be

BEDANKINGEN

Philippe Chartier, Guy Conde Reis, Julie Coppens, Philippe de Gobert, Georges de Kinder, Alfred de Ville de Goyet, Alice Gérard, Wim Kenis, Reinout Labberton, Marie-Françoise Plissart, Jeanne Rouxhet, De heer en mevrouw Rudischhauser, Marcel Vanhulst en Tom Verhofdstadt.

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Arlette Verkruyssen, directeur-generaal van Brussel Stedelijke Ontwikkeling, Brussels Hoofdstedelijk Gewest – Directie Monumenten en Landschappen, CNN – Vooruitgangstraat 80, 1035 Brussel.

De artikelen zijn gepubliceerd onder de verantwoordelijkheid van de auteurs. Alle rechten voor het reproduceren, vertalen of herwerken zijn voorbehouden.

HERKOMST VAN DE FOTO'S

Mochten er ondanks onze inspanningen om alle reproductierechten te betalen toch nog gerechtigden zijn die niet gecontacteerd werden, dan worden zij verzocht zich kenbaar te maken bij de Directie Monumenten en Landschappen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

LIJST MET AFKORTINGEN

AAM – Archives d'Architecture Moderne
ARA – Algemeen Rijksarchief
ASB – Archieven van de Stad Brussel
CHESB – Cel Historisch Erfgoed van de Stad Brussel
DCBSO – Documentatiecentrum van Brussel Stedelijke Ontwikkeling
GOB – Gewestelijke Overheidsdienst Brussel
KBR – Koninklijke Bibliotheek van België
SB – Stad Brussel

ISSN

2034-5771

WETTELIJK DEPOT

D/2014/6860/009

Cette revue paraît également en Français sous le titre *Bruxelles Patrimoines*.